

БУЂЕЊЕ УСПАВАНОГ КУПИДОНА

Много пре него што је осликао Сикстинску капелу у Ватикану и извајао скулптуре попут Давида, Микеланђело Буонароти (1475–1564) био је само још један од уметника који је покушавао да састави крај с крајем. Двадесетједногодишњак је 1496. године завршавао мање наруџбине када га је Лоренцо ди Тјерфранческо де Медичи посетио и изнео му необичан предлог. За искусног банкара и политичара млади уметник већ је био урадио једну мермерну статуу Светог Јована. Овога пута Лоренца је занимало да ли би могао да направи скулптуру „Успавани Купидон“ у природној величини, али да је након завршетка мало уваља у земљу како би изгледала као да потиче из антике. Разуме се да ће бити добро награђен...

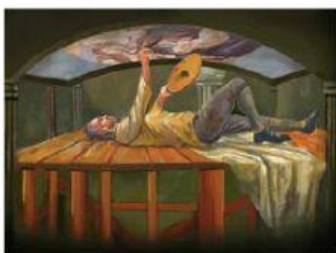
Микеланђело је у овом предлогу видео прилику да брзо заради и да своје име прогуре у угледније кругове. У Италији је тада било много богаташа који су, између осталог, били страсни колекционари античких предмета. „Успаваног Купидона“ урадио је по угледу на скулптуре из старог Рима. Даровитости му свакако није мањкало, само је требало смислити како да предмет учини да изгледа као да га је нагризао зуб времена. Према једној верзији приче, уметник је скулптуру уваљао у земљу у коју су додате одређене хемикалије. Друга прича каже да је овај задатак преузео трговац уметничким предметима Балдасари дел Миланезе који је Купидона закопао у свој виноград у Риму.

Миланезе је био тај који се побринуо да скулптура буде за велику своту продата кардиналу Рафаелу Риарију. Као посредник, узео је много већи део него што се првобитно договорио са Микеланђелом и Медичијем. Грамзивост, можда и неопрезност, коштале су га много. Кардинал је од очевидаца убрзо дознао да је договор направљен у Фиренци и да је Миланезе слагао колико је новца заправо добио. Такође је откривено да у питању није права скулптура из старог Рима. Мада се очекивало да ће Риарио казнити и младог уметника, сав бес усмерио је на трговца. Наређено му је да одмах врати новац, лажни Купидон послат му је натраг, а вести о превари лоше су утицале на његов углед.

Након што је враћена Миланезеу, Микеланђело је, према неким изворима, изразио жељу да је узме, али разочарани трговац је одбио и запретио да ће је пре поломити у парампарчад. „Успавани Купидон“ касније је више пута продаван или дариван као скупочени поклон. На том путу променио је много власника, али му се губи сваки траг све до 17. века када се сазнало да је стигао до Енглеске. Претпоставља се да је била један од бројних уметничких предмета које су красиле краљевску палату Вајтхол која је у једном тренутку била највећи дворца у Европи. Део је уништен у пожару 1691. године, а затим је седам лета касније ватра прогутала већину преосталих зграда. Верује се да је том приликом настрадао и Микеланђелов „Успавани Купидон“.

Мање познати појмови

Сикстинска капела

Најпознатија капела у Апостолској палати, званичној резиденцији папа у Ватикану. Чувена је по својој архитектури и фреско декорацији коју су радили највећи мајстори ренесансе: Микеланђело, Рафаел, Бернини и Ботичели.

Микеланђело је од 1508. до 1512. осликао 1100 m² таванице Сикстинске капеле. Сматра се Микеланђеловим најзначајнијим сликарским достигнућем.

Давид

Микеланђелово ремек-дело из доба ренесансе које је исклесано у мермеру између 1501. и 1504. године. Статуа, висока 5,17 м са основом, представља библијски лик Давида у тренутку концентрације пред борбу са Голијатом.

Антика

имале стара Грчка и Рим.

Период европске политичке и културне историје у којем су водећу улогу

ЗАДАЦИ

Повежи личности са подацима које се односе на њих.

Микеланђело Буонароти

трговац уметничким предметима

Лоренцо ди Тјерфранческо де Медичи

кардинал

Балдасари дел Миланезе

банкар и политичар

Рафаел Риарио

ренеансни уметник: сликар, скулптор и архитекта

Како се зове правац у уметности чији је представник био Микеланђело?

☐ реализам

☐ антика

☐ ренесанса

☐ барок

☐ романтизам

У која два века је живео Микеланђело?

Шта Медичи предлаже Микеланђелу? Означи поље испред тачног одговора.

- ☐ Нуди му да ослика таваницу Сикстинске капеле.
- ☐ Ангажује га да изради скулптуру Давида.
- ☐ Предлаже му да опљачкају кардиналов новац.
- ☐ Нуди му да изради скулптуру коју ће продати као да је из доба антике.

Зашто Микеланђело пристаје на Медичијев план? Означи поље испред тачног одговора.

- ☐ Жели да се докаже као врстан уметник.
- ☐ Жели да поправи свој материјални положај.
- ☐ Силом је натеран на то.
- ☐ Микеланђело не пристаје на Медичијев план.
- ☐ Привидно пристаје, али у ствари жели да га превари и приграби сав новац.

Означи сининиме речи даровитост. (Синоними су речи које слично или исто значе.)

☐ дарежљивост	☐ довитљивост	☐ надареност
☐ храброст	☐ талентованост	☐ одлучност

„Успавани Купидон“ напављен је по узору на

Шта значи мањкати?

Какво је нешто ако се каже да га је „нагризао зуб времена“? Означи поље испред тачног одговора.

☐ Оштро и шиљато.	☐ Опасно, нешто чега се треба чувати.	☐ Накривљено на једну страну.
☐ Старо, са видљивим оштећењима и знацима пропадања.	☐ Добро очувано и ноштењено.	

У основи овог израза је стилска фигура која се зове .

Пронађи у тексту још два примера за исту стилску фигуру и препиши их.

Осим фразе (устаљеног говорног израза) „нагризао га је зуб времена“ у овом тексту постоје још две. Пронађи их и запиши поред ихових значења.

Нестаје тако да се ништа о њему не зна.

Настоји да обезбеди средства за живот.

Постоје две верзије приче о томе ко је и како учинио да Микеланђелов „Успавани Купидон“ изгледа као аутентично дело антике. Наведи два средства којима су то актери мислили да постигну.

Шта значи реч аутентично?

Ко су колекционари?

Објасни зашто је превара могла да днесе већу зараду у овом случају. Твој одговор мора садржати речи „колекционар“ и „аутентично“.

Да ли је Риарио казнио Микеланђела?

Из овог текста сазнајемо о још три дела Микеланђела Буонаротија. Наведи их.

У овом тексту имамо примере који показују да се великим почетним словом пишу следећи појмови:

У тексту је као колекционар означен

, а као посредник

Наведи синоним речи „скулптура“.

Из имена „Успавани Купидон“ Микеланђело Буонароти издвој све:

а) сонанте: , , , , ;

б) зубне гласове: , ;

в) безвучне гласове: , , , ;

г) алвеоларне гласове: , , .

Повежи сваку реч са гласовном променом коју у њој запажаш.

наруџбина прелазак Л у О

награђен непостојано А

стигао једначење сугласника по звучности

завршетка јотованье

Наведи две гласовне промене које запажаш у облику придева „страсни“?

Разврстај речи према начину творбе (по постанку).

неопрезност кругове двадестједногодишњак млад величина приче трговац
највећи грамзивост очевидац парампарчад један видео већина мермерна

ПРОСТЕ	ИЗВЕДЕНЕ	СЛОЖЕНЕ

Напиши одговарајући придев поред назива његове врсте по значењу.

Уметник је већ био урадио једну мермерну статуу...У Италији је тада било много богаташа који су, између осталог, били колекционари античких предмета. Верује се да је том приликом настрадао и Микеланђелов „Успавани Купидон“.

Попуни табелу према захтевима.

Овога пута Лоренца је занимало да ли би могао да направи скулптуру, али да је након завршетка мало уваља у земљу како би изгледала као да потиче из антике...Наређено му је да одмах врати новац.

	ИМЕНИЦА	РОД	БРОЈ
ГРАДИВНА			
ЗБИРНА			
ВЛАСТИТА			

Одреди службу речима у реченицама.

У Италији тада живе многи богаташи који су били страсни колекционари античких предмета. „Успаваног Купидона“ урадио је по угледу на скулптуре из старог Рима.

Прилошка одредба за начин:		
Именски предикат:		
Глаголски предикати:		
Прилошка одредба за место:		
Прави објекат:		
Граматички субјекат:		

Трепиши све синтагме из реченица из претходног задатка.

Све ове синтагме су .

„Залепи“ глаголе испод назива облика у ком су употребљени.

За искусног банкара и политичара млади уметник већ је био урадио једну мермерну статуу Светог Јована. Овога пута Лоренца је занимало да ли би могао да направи скулптуру „Успавани Купидон“ у природној величини.

Међу наведеним глаголским облицима начин је .

Међу наведеним временима за означавање прошлог времена не служи .

Одреди врсту зависних реченица према значењу.

Много пре него што је осликао Сикстинску капелу у Ватикану¹, Микеланђело Буонароти био је само још један од уметника који је покушавао да састави крај с крајем².

1. 2.

Овога пута Лоренца је занимало да ли би могао да направи скулптуру „Успавани Купидон“ у природној величини¹, али да је након завршетка мало уваља у земљу како би изгледала² као да потиче из антике³.

1. 2. 3.

Мада се очекивало да ће Риарио казнити и младог уметника, сав бес усмерио је на трговца.

1.

Означи падеж у ком је употребљена издвојена реч или синтагма.

Много пре него што је осликао Сикстинску капелу у Ватикану и извајао скулптуре попут Давида, Микеланђело Буонароти (1475-1564) био је само још један од уметника који је покушавао да састави крај с крајем.

Сикстинску капелу попут Давида од уметника
у Ватикану Микеланђело Буонароти
с крајем један од уметника

„Залепи“ речи на њихова места.

Наређено му је да одмах врати новац, лажни Купидон послат је натраг, а вести о превари лоше су утицале на његов углед.

Присвојна заменица: Прилог за место: Прилог за време:
Лична заменица: Прилог за начин: Предлог:

Повежи предикатску реченицу са њеним типом.

<u>Наређено му је</u> да одмах врати новац.	безлична реченица
<u>Верује се</u> да је том приликом настрадао.	пасивна реченица са речцом се
<u>Очекивало се</u> да ће га Риарио казнити.	пасивна реченица са трпним придевом